

ภาษิต...คำคม...คารม...สุนทรภู่

นำเสนอเมื่อ : 20 มิ.ย. 2552

สุนทรภู่ บรมครูกลอนแปดที่มีผลงานเป็นที่ชื่นชอของทุกคนทั่วไป บทกลอนของท่านมีความไพเราะเพราะพริ้ง มีสัมผัสนอกสัมผัสในพราวแพรวทั้งสัมผัสสระและอักษร จดจำได้ง่าย อ่านแล้วทำให้เกิดภาพพจน์ ถ้อยคำที่ไซ้ก็เป็นคำสามัญง่าย ๆ และมักแฝงด้วยสัจธรรมของชีวิตที่นำมาเป็นคติสอนใจได้ ซึ่งในโอกาสวันสุนทรภู่ที่ ๒๖ มิถุนายน ขอนำผลงานของท่านมาเผยแพร่ด้วยจิตคารวะคะ

ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก สุดจะหักห้ามจิตจะคิดไฉน

ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคีนข

ไอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก เสียตายนักก็นำน้ำตากระเด็น

กระหน่ำหรือชื่อเสียงเกียรติยศ จะมีหมดลวงหน้าทันตาเห็น

เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น คิดเป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น

ถึงบางเตือโถมเตือเหลือประหลาด บังเกิดชาติแมลงหวี่มีในไส้

เหมือนคนพาลหวานนอกยอมขมใน อุปไมยเหมือนมะเตือเหลือระอา

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักสรรถ้อยอร่อยจิต

แม่พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา

จากนิราศภูเขาทอง

เห็นขนุนหนามหนาไม่น่ากิน แต่รสกลืนภายในชอบใจคน

เหมือนรูปชั่วใจดีเจ้าพี่เอ๋ย ไม่เลือกเลยสุดแท้แต่กุศล
ที่รูปดีใจชั่วตัวซุกซน ไม่เป็นผลคบยากลำบากใจ

จากนิราศพระประธม

• อันมนุษย์สุดจะเชื่อมั่นเหลือปด พุดสะบถแล้วสะบัดไม่ขัดสน
เพราะแต่คำน้ำจิตคิดประจัญ ปากเป็นผลใจเป็นพาลเหลือมารยา
ใครหลงลื่นกินลูกยอก็พอม้วย ต้องตายด้วยปากมนุษย์ที่มุสา
คนทุกวันมันมีชื่อถือสัจจา สู้สัตว์ป่าก็ไม่ได้ใจลำพองฯ

จากเรื่องโคบุตร

- โบราณว่าถ้าเหลือกำลังลาก จงออกปากบอกแขกช่วยแบกหามฯ
อันรูปรสกลืนเสียงเคียงสัมผัส ที่คฤหัสถ์หวงแหนไม่แก่นสาร
ครั้นระงับดับขันธสันดาน ย่อมสาธารณ์เปื้อนเน่าเสียเปล่าตายฯ
- ถึงคับที่มีผู้ว่าอยู่ได้ แต่คับใจอยู่ยากลำบากเหลือฯ
- เป็นสาวแสร้งวิ่งมาชิงผิว อันความชั่วตั้งเอาเม็ดเข้ากรีดหิน
ถึงจะคิดปิดหน้าสิ้นฟ้าดิน ก็ไม่สิ้นสุดอายุเป็นลายลือฯ
- บาทหลวงว่าวิสัยในมนุษย์ ฟันจะหลุดแล้วก็ห้ามปรามไม่ไหว
ห้ามเทศว่าอย่าหงอกยังนอกใจ มันขึ้นหงอกออกจนได้มันไม่ฟัง
- ด้วยวิสัยในประเทศทุกเขตแคว้น ถึงโกรธแค้นความรักยอมหักหาย
อันความจริงหญิงก็ม้วยลงด้วยชาย ชายก็ตายลงด้วยหญิงจริงดังนี้ฯ

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน
ที่พึ่งหนึ่งพึ่งได้แต่กายตน
แม่นใครรักก็มั่งชั่งชังตอบ
รู้สิ่งไรไม่สู้รู้วิชา

มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ก็ไม่คิดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
บิดามารดาก็รักมักเป็นผล
เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา
ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา
รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี

จากพระอภัยมณี

หนึ่งนักปราชญ์ราชครูซึ่งรู้หลัก
อย่าถือศักดิ์สนทนาอัมภาลัย
อุตสาห์ถามตามประสงค์จำนงใน
จึงจักได้รู้รอบประกอบบารข
อันไซ้ตรวนพรวนพินมันไม่อยู่
คงหนีสู้อ่อนหมุนในฝุ่นผง
แม้ผูกใจไว้ด้วยปากไม่จากองค์
อุตสาห์ทรงทราบแบบที่แยบคาย
จับให้มันคั่นหมายให้วายวอด
ช่วยให้รอดรักให้ชิดพิสมัย
ตัดให้ขาดปรารถนาหาสิ่งใด
เพียรจงได้ดังประสงค์คงจะดี

จากเพลงยาวถวายโอวาท

โบราณท่านสมมุติมนุษย์นี้
ยากแล้วมีไหมสำเร็จถึงเจ็ดหน
ที่ทุกข์โศกโรคร้อนค่อยผ่อนปรน
คงจะพ้นโทษทัณฑ์ไม่บรรลัษ
รู้อะไรก็ไม่สู้รู้วิชา
ไปเบื้องหน้าเดิบใหญ่จะให้คุณ

จากขุนช้างขุนแผน

เป็นมนุษย์สุดนิยมที่ลมปาก
แม่นพูดดีมีคนเขาเมตตา
จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
จะพูดจาพิเคราะห์ให้เหมาะความ

สุภาสิตสอนหญิง

คลองคดลตเลียวล้วน หลักตอ
เกะกระเรื่อร รอน้ำ
คดคดลองซอญแควบพอ พายุถอ พอเอย
คนคดลตเลียวล้ำ กวาน้ำล้ำคดลองฯ

จากนิราศสุพรรณ

คำสอนของครูสุนทรภู่ ให้ข้อคิด และแสดงอัจฉริยธรรมของโลกที่เราสามารถนำมาใช้ได้ทุกยุคทุกสมัยตลอดมา .....